

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24.—
polletno Din 12.—
posamezna številka Din 1.—

**Oficialno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug
v Ljubljani“ in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“
s sedežem v Celju in slovenskih obrtnih društev.**

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.
Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:
Din p
Pri 1 × objavi $\frac{1}{1}$ str. 500.—
" " " $\frac{1}{2}$ " 250.—
" " " $\frac{1}{4}$ " 125.—
" " " $\frac{1}{8}$ " 62·50
" " " $\frac{1}{16}$ " 31·25

VI. letnik.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1923.

Štev. 20.

Naš tisk.

Poleg žive besede, predavanj, diskusij in osebnega razgovora je tisk najvažnejše sredstvo za razširjanje vesti, pouk, izobrazbo, agitacijo, sploh za vse, kar zanima posameznika in družbo. Tisk je postal tolmač javnega mnenja. Pri današnjem živem organizatoričnem delovanju pa je tisk naravnost neobhodno potreben. Vsi sloji izražajo danes svoje mnenje, svoje zahteve, želje in proteste potom svojega stanovskega tiska. Vsako društvo, organizacija in sploh vsako udruženje mora polagati na tisk največjo pažnjo, če se hoče razširiti in uspešno delovati.

Za nas je najvažnejši stanovski tisk. «Obrtni Vestnik» zastopa interese slovenskega obrtništva. Njegov namen je širiti in poglobljati stanovsko zavest obrtništva, razpravljati o zakonodaji, gospodarstvu, socialni politiki in kulturnih razmerah. Njegova naloga je tudi orientirati obrtništvo o gibanju posameznih obrtov in obrtništva sploh. On zastopa torej gospodarske, kulturne in socialne interese obrtnikov.

Nihče ne dvomi, da je obrtništvu tisk potreben, nihče tudi ne bo tajil, da ga ima še mnogo premalo, če bi hotelo, da bi bil tisk odsev moči in zavednosti obrtništva. Kako naj pove obrtnik svoje mnenje, svoje težnje, pritožbe in proteste kakor potom svojega tiska? Resolucija, sprejeta na shodu, zborovanju ali občnem zboru, je kos papirja brez vrednosti, če ji ne damo vrednosti s tem, da naše zahteve podpremo tudi v tisku, ki jih ponese med najširše plasti.

In čeravno se zavedamo, da bi moral biti naš tisk najostrejšo orožje za našo obrambo, najboljši učitelj za našo izobrazbo, naš najzanesljivejši vodnik — vendar ga pustimo, da životari, žal, kakor listič kake zakotne družbe. Na tisoče je obrtnikov v Sloveniji, vsi imamo enake težnje, enake zahteve in naloge — naš list, edini, ki ga imamo, pa izhaja — skoraj nas je sram povedati — v 1800 izvodih. Da je «Obrtni Vestnik» med nami tako malo razširjen, je v prvi vrsti vzrok dejstvo, da se zanj ne zanimamo, da ne agitiramo in da ne zahtevamo, da je vsak zadružni član tudi naročnik našega lista. In to bi bilo najmanj, kar bi morali storiti.

Dolžnost vsake zadruge in vsakega posameznega obrtnika je torej, da za list agitira, zadruge pa imajo poleg tega še nalogo, da listu redno poročajo o svojem delu. Na ta način bo list lahko še boljše urejevan; stremeti pa moramo tudi za tem, da ga bomo povečali, z energično agitacijo pa bomo tudi dosegli, da bo izhajal tedensko.

Obrtništvo mora priti tudi v javnosti do svoje veljave in to je najlaže potom tiska.

Delajmo torej za naš list, zahtevajmo povsod, kamor zahajamo, da se naroče na «Obrtni Vestnik», in dobri sadovi za naš gotovo ne bodo izostali.

Zavarovanje obrtnikov.

(Referat g. Ravnikarja na shodu obrtnikov v Ljubljani dne 8. septembra 1923.)

(Nadaljevanje)

III. Podpore.

Tu nastane vprašanje, ali naj bodo podpore za vse enake, ali naj se izvedejo podpore razne višine.

Najpreprostejša bi bila enaka podpora za vse, vendar bi bila ta podpora, če se ozira na možnost plačevanja prispevkov gospodarsko najslabših obrtnikov, za gospodarsko boljše situirane obrtnike nedovoljna, za slabše sloje pa predraga.

Zato se predlaga razvrstitev obrtnikov po številu zaposlenega osebja:

- 1.) obrtniki brez pomožnega osebja;
- 2.) obrtniki do dveh vajencev brez pomočnikov;
- 3.) obrtniki z enim ali dvema pomočnikoma in ne več kot pet vajencev in pomočnikov;
- 4.) obrtniki z večjim osebjem.

Podpore v bolezni bi bile:

Zdravniška nega in zdravila s potrebnimi zdravilnimi pripomočki skozi leto dni, katera pomožna doba bi se s štatutom bolniških blagajn lahko podaljšala na dve leti in bi veljala za zavarovanca in člane njegove družine, ki jih on vzdržuje.

Blagajne bi imele svoje zdravnike za one člane, ki žele brezplačno zdravljenje, za druge bi pa obstojala svobodna izbira zdravnikov, ali bi se zavarovancem plačal samo del zdravniških stroškov in zdravil po taksi tako, da bi izdatki ne bili večji, kakor če bi se član zdravil pri blagajniškem zdravniku. Pri tem bi se bilo treba ozirati na to, da svobodna izbira zdravnika pri isti taksi blagajniškega in svobodnega zdravnika poveča izdatke, zato bi morala biti taksa pri svobodni izbihi nekoliko manjša kot taksa blagajniškega zdravnika.

Denarna pomoč (bolezni) bi se dajala samo za bolezni, ki trajajo dalje kot en teden, od drugega tedna dalje in to samo prvima dvema kategorijama obrtnikov, ostalima dvema pa samo, ako morajo najeti poseb-

nega namestnika za vodstvo svojega obrta. V slučaju prejemanja denarne podpore se svobodna izbira zdravnikar ne bi dovolila.

Pomoč se daje samo v slučaju bolezni obrtnika samega najdalje skozi leto dni, na podlagi posebnih določil eventualno skozi dve leti. Dnevna podpora naj bi znašala: v I. razredu 10 Din, v II. razredu 20 Din, v III. razredu 30 Din, v IV. razredu 40 Din maksimalno za eno bolezen, torej Din 3650, 7300, 10.950 in 14.600.

Štatut blagajne lahko te podpore poveča do dvojnega zneska.

Za bolezni, ki nastopajo v teku treh mesecev po začetku zavarovanja, nima zavarovanec pravice na denarno pomoč.

Za slučaj poroda se daje zavarovancu in družinskim članom bolniška podpora potom babice ali pa z določenim največjim zneskom; zavarovani obrtnici poleg tega pod istimi pogoji kot denarna pomoč v bolezni še šest tednov po porodu porodnina v istem znesku kot boleznina, torej največ Din 420, 840, 1260 in 1680.

Po preteku porodnina dovoli štatut lahko tudi dojnino 5 Din dnevno skozi pol leta, t. j. maksimalno 900 Din, eventualno tudi pomoč za dete v znesku Din 140, 280, 420 in 560.

Pogoj za te podpore je devetmesečno članstvo ob porodu. Druge podpore bi se mogle dajati samo iz posebnih podpornih skladov.

Za slučaj smrti zavarovanca bi se dala:

a) pogrebna v znesku enomesečne bolniške denarne podpore, t. j. Din 300, 600, 900 in 1200;

b) odpravnina vdovi in otrokom izpod 16. leta, eventualno tudi siromašnim družinskim članom, ki jih je vzdrževal.

Skupna odpravnina znaša po enem letu zavarovanja polletno bolniško denarno podporo, t. j. Din 1800, 3600, 5400 in 7200, po petih letih zavarovanja celoletno boleznino, t. j. Din 3600, 7200, 10.800 in 14.400, po desetih letih zavarovanja poldrugoletno boleznino, t. j. Din 5400, 10.800, 16.200 in 21.600.

Ako ostane samo žena ali ena sirota brez očeta in matere, dobi tretjino skupne odpravnine, vsak nadaljnji otrok pa še četrtno te odpravnine do najvišjega zneska polne odpravnine.

Drugi sorodniki dobijo eno tretjino odpravnine, v kolikor ni porabljen za ženo in otroke.

V slučaju smrti vsled nezgode se daje poldrugoletna boleznina kot skupna odpravnina ne glede na leta zavarovanja.

Za slučaj starosti se daje renta zavarovancem, ki so dovršili 65. leto starosti in so plačevali prispevke vsaj 20 let.

Rente sestojajo iz osnovne rente, ki znaša petkratni znesek povprečno plačanega prispevka in iz povečanja v znesku dveh desetih vseh plačanih prispevkov. Če se predpiše prispevek

	Din 20	40	60	80
mesečno v razredih:	I.	II.	III.	IV.
po 20. letih	2160	4320	6.480	8.640
„ 30. „	2640	5280	7.920	10.560
„ 40. „	3120	6240	9.360	12.480
„ 45. „	3360	6720	10.080	13.440

dinarjev letno.

Rente bi se tudi zvišale še za državno pomoč, v kolikor bi jo država darovala.

Pri menjavanju razredov tekom zavarovanja bi se menjali tudi zneski v gornjih mejah.

V slučaju onemoglosti, t. j. nesposobnosti za izvrševanje obrta vsled nezgode, bi pripadla starostna renta po višini plačanih prispevkov tako, kakor da je starost 65. let že dovršena, torej v razredu:

	I.	II.	III.	IV.
1 let. zav.	1200	2400	3.400	4.800
5 „ „	1440	2880	4.320	5.760
10 „ „	1680	3360	5.040	6.760
15 „ „	1920	3840	5.760	7.680
20 „ „	2160	4320	6.480	8.640
30 „ „	2640	5280	7.920	10.560
40 „ „	3120	6240	9.360	12.480
45 „ „	3360	6720	10.080	13.440

dinarjev letno.

Povečanje teh rent bi se vršilo iz posebnih skladov.

V slučaju onemoglosti brez nezgode, če nastopi nesposobnost za izvrševanje obrta vsaj po štiri letih zavarovanja, bi se dajal oni del starostne rente, ki odgovarja plačanim prispevkom in starosti zavarovanca ob nastopu onemoglosti, vendar ne manj kot 240 dinarjev letno. Ta del se izračuna tako, da se vzame od polne starostne rente, ki bi zavarovancu pripadla na podlagi dotedanega prispevka, če bi plačeval do 65. leta, tak del, ki odgovarja razmerju vplačanih do vseh premij, ki bi jih do 65. leta še plačeval — pa ne manj kot dveim-polletna premija — in da se ta znesek še zmanjša v razmerju vrednosti do 65. leta odložene dosmrtnne rente zavarovanca.

Na ta način dobimo brez posebnih prispevkov za zavarovanje onemoglosti in brez državne podpore sledeče rente za onemoglost:

V I. r a z r e d u (prispevek 20 Din):

Starost, ko je nastopila onemoglost	Starost, ko je zavarovanje začelo				
	20	30	40	50	55
25	240	—	—	—	—
35	240	240	—	—	—
45	294	240	240	—	—
55	912	714	504	240	—
60	1686	1392	1086	726	474
65	3360	2880	2400	1920	1680

V II. r a z r e d u (prispevek 40 Din):

25	240	—	—	—	—
35	240	240	—	—	—
45	588	384	240	—	—
55	1824	1428	1008	444	—
60	3372	2784	2172	1452	948
65	6720	5760	4800	3840	3360

V III. r a z r e d u (prispevek 40 Din):

25	240	—	—	—	—
35	270	240	—	—	—
45	882	576	240	—	—
55	2736	2142	1512	666	—
60	5058	4176	3258	2178	1422
65	10.080	8640	7200	5700	5040

V IV. r a z r e d u (prispevek 80 Din):

25	240	—	—	—	—
35	360	240	—	—	—
45	1176	768	312	—	—
55	3648	2856	2016	888	—
60	6744	5568	4342	2904	1896
65	13.440	11.520	9600	7680	6720

Ti zneski so v mlajših letih gotovo nedovoljni. Vsled pomanjkanja podatkov o onemoglosti obrtnikov pa ni mogoče izračunati potrebnega prispevka za večje podpore, medtem ko se te podpore dobe brez posebnega zavarovanja za onemoglost. Kar manjka, se more dopolniti iz posebnih skladov, ki bi se v tem slučaju nabirali in podpore lahko bistveno povečale.

Obvezne podpore pa se morajo omejiti na najpotrebnejše zneske, da se obrtnik preveč ne obremeni. Če se hoče posameznik zavarovati za večje zneske, more to storiti prostovoljno in naloga obrtniške zavarovalnice je samo ta, da mu to po primeroma nizkih tarifah omogoči.

Zato je treba podvzeti posebno prostovoljno zavarovanje večjih podpor s posebnimi, po starosti zavarovanca pri pristopu ločenimi tarifami.

Poleg tega naj bi se za večje dajatve — že večkrat omenjeni posebni podporni skladi bolniških blagajn obrtnikov, ki bodo po potrebi in v kolikor jim bodo sredstva dovoljevala — odmerjale podpore in s tem prevzela neaktivna akcija obrtnih zadrug in esnafov (prisilnih rokodelskih korporacij) ter sčasoma omogočilo racionalnejše razširjenje obrtnega zavarovanja tudi za do sedaj še nezavarovane slučaje. Obrtne zadruge se bodo mogle popolnoma posvetiti drugim nalogam in prepustiti podporanje posameznika popolnoma zavarovalni organizaciji, ki mora ravno s svojim človekoljubnim delovanjem še povečati duh solidarnosti celotnega obrtništva in dvigniti moralno ves obrtniški stan. (Konec prih.)

Osnovanje tovarne za izdelovanje podkev.

Celjski tovariš g. Rebek je v 17. številki «Obrtnega Vestnika» prepričevalno govoril o nas kovačih, češ, da bi se lahko združili in ustanovili tovarno za izdelovanje podkev. Prav gotovo smo g. Rebeku hvaležni za njegovo opozorilo in še bolj za njegove statistične podatke. Tudi je g. Rebek lahko prepričan, da bomo njegovo idejo v polni meri vpoštevali in v danem slučaju povabili tudi njega na sodelovanje. Le žal moramo na sramoto našega obrtništva, osobito kovinarjev, iz prakse konstatirati, da naši obrtniki niti za gospodarsko osamosvojitvev v manjšem obsegu nimajo zmisla, za širši obseg pa ni na razpolago zadostnih sredstev.

Ustanovili smo si sicer pred par leti Obrtno banko, ki deluje prav hvalevredno, vendar ne v onem pravcu, ki smo si ga pri ustanovitvi načrtali. Imeli smo takrat v mislih najširšo gospodarsko osamosvojitvev našega obrtništva, vendar se je žal izkazalo, da naši obrtniki za to nimajo zmisla.

Za primer naj omenimo samo «*Nakupovalno in produktivno zadrugo kovinarjev*» v Ljubljani. To zadrugo smo si ustanovili, da si opomoremo pri nabavljanju sirovin in za lažje razpečevanje naših izdelkov. Mnogo prahu smo vzdignili, mnogo smo si prizadejali, skušali smo zadrugo dvigniti in smo posamezniki zastavili v to svrhu vse svoje premoženje, pa žal ni zmisla in zato ne gre kot bi želeli in kot bi bilo treba. Obrtnik je menda star konservativec, ki se nekdanjih običajev ne more otresti. Čudno je, da nima obrtnik vere v samega sebe. V lastno delo in moč ne zaupa in zaman mu dopoveduješ, da sebi koristi, če je član zadruge in da naj zaradi tega kupuje pri svoji zadrugi; pa ne kupi, čeprav nudi zadruga po isti ali celo izdatno nižji ceni.

Žalostna je ta konstatacija in le neradi smo jo iznesli. Vendar smo to storili v trdni nadi in globoki veri, da se bo vse zboljšalo. Vabimo vse kovinarje, da v kar največjem številu pristopijo k naši zadrugi. Vabimo pa tudi cenj. tovariše, da sodelujejo pri osnovanju lastne tovarne za podkve, ki se naj osnuje v zvezi z izdelovanjem ostalih potrebnih izdelkov, na katere smo navezani, da jih uvažamo. Apel g. Rebeka toplo pozdravljamo in upamo v tem slučaju na boljši uspeh kot doslej. Jaz bom gotovo po svojih močeh prispeval, kot sem to doslej radevolje vedno napravil.

Zdravo!

Valentin Urbančič,
načelnik Zadruga kovinskih obrtov.

I. kongres jugoslovanskih trgovskih vrtnarjev.

Slovensko trgovsko vrtnarstvo bje že dolgo časa boj za izboljšanje svojega stanu. Že celo vrsto let deluje na to, da bi se naraščaj ne izobrazil samo praktično, temveč tudi teoretično. Toda vsi poizkusi so bili do sedaj brezuspešni, ker za tak razvoj ni našlo slovensko vrtnarstvo nobenega zmisla pri vladi, a samo je bilo premajhno, da bi moglo započeti tako akcijo iz lastnih moči in sredstev. Za doseg tega cilja je slovensko trgovsko vrtnarstvo sklenilo sklicati kongres vseh jugoslovanskih vrtnarjev, ki se je vršil v Ljubljani dne 1. septembra 1923. v dvorani Kazine. Na tem kongresu, ki je bil številno obiskan od strani trgovskih vrtnarjev iz širnih krajev Jugoslavije, so se zasnule in sklenile smernice, na podlagi katerih lahko gleda jugoslovansko trgovsko vrtnarstvo v boljšo bodočnost.

Krasno iznešeni referati, o katerih se je stvarno in obširno razpravljalo, bodo podlaga trgovskemu vrtnarstvu, osebe, ki so se udeležile teh razprav, pa jamstvo, da se bodo načrtane smernice tudi faktično udeležile.

Predvsem se je na tem kongresu pokazala nujna potreba po udruženju vsega jugoslovanskega trgovskega vrtnarstva. K tej točki je referiral načelnik slovenske zadruge trgovskih vrtnarjev g. Korsika.

V svojem lepem referatu je obširno razpravljal o takem udruženju, ki ga imajo vse kulturne države, tako Francija, Anglija, Nemčija in druge. Najlepšo prisposobo nam daje zveza nemških trgovskih vrtnarjev, ker je dossegla ne samo strokovne vrtnarske šole, temveč celo vrtnarske akademije. Pa tudi drug cilj ima tako udruženje. Predvsem medsebojno spoznavanje, skupno delovanje in skupni enotni nastop.

G. referent je za svoj referat žel obilo pritrdjevanja in je bila predlagana resolucija sprejeta soglasno z živalnim odobranjem.

Druga točka kongresa je bil referat g. Pavla Šimenca, ki je referiral o nereelni konkurenci od strani netrgovskih vrtnarjev ter se zavzemal za to, da mora vlada uvrstiti trgovsko vrtnarstvo med rokodelski obrt, ker le na ta način nam je zasiguran dober in čvrst razvoj našega obrta.

Ker so vsi udeleženci soglašali z referatom, je bila zadevna resolucija sprejeta brez ugovora.

O tretji kongresni točki, t. j. o vrtnarskem šolstvu in šolski izobrazbi, je referiral g. Ferant. V svojih izvajanjih je pozival posebno na slogu in skupnost, ker le v tem znamenju je možnost dana, da si izboljšamo svoj gmotni

in materijelni položaj, da si s tem zagotovimo življensko eksistenco. V dosego tega cilja pa je v prvi vrsti potrebna temeljita strokovna izobrazba. Brez te ne more biti ne uspeha pa tudi ne napredka. Temeljita strokovna naobrazba pa ne sloni samo na praksi, temveč tudi v teoriji. Manjka nam strokovnih šol, kjer bi se mogel naš naraščaj izobraziti tudi teoretično in tako izpopolniti svoje s prakso pridobljeno znanje.

Sami nismo kos, da bi mogli v tem oziru storiti vse potrebno, vendar smo pa mnenja, da je dolžnost države, da povzdigne trgovsko vrtnarstvo, ki je važna gospodarska panoga, na višjo kulturno stopnjo. S tem bi država preprečila uhajanje našega naraščaja iz naših vrst v druge poklice, ker bi se vsak naraščajnik zavedal, da mu je vrtnarska eksistenca zagotovljena.

Po tem temeljitem referatu se je vnela živahna debata, katere so se udeležili med drugimi gg.: Džamonja, Pecina, Ferant, Korsika in drugi. Predlagana resolucija je bila sprejeta z velikim odobravanjem soglasno.

K zadnji točki kongresa, o izdajanju strokovnega lista, je referiral g. Ferant. Poudarjal je, da je za vsako stroko, tako obrtno kot trgovsko, nujno potreben lastni strokovni list. Potom strokovnega lista se medsebojno spoznavamo, naobrazujemo in družimo v skupnost. Tak list pa ne bi koristil samo nam samim, temveč bi bil tudi velika opora našim odjemalcem, ker bi ne bilo tolikega beganja in izpraševanja, kje se dobe razna semena, cvetlice in sploh vse potrebščine za vzornega vrtnarja.

Debata k temu referatu, ki je bila v splošnem zelo stvarna in objektivna, je pokazala, kako veliko-zanimanje je vzbudila razprava o strokovnem časopisju.

Za enkrat se je sklenilo, podpirati moralno in finančno oba že obstoječa lista, in sicer v Zagrebu izhajajočega «Uzornega Vrtnarja» in v Ljubljani izhajajočega «Sadjarja in Vrtnarja».

Po štiriurnem zborovanju se je predsednik kongresa, g. Herzmansky, zahvalil vsem gg. referentom za njih izčrpno referiranje ter vsem udeležencem za vsestransko stvarno sodelovanje in razpravljanje in jih končno pozval, da se v čim večjem številu udeleže I. glavne skupščine Saveza jugoslovanskih trgovskih vrtnarjev, ki se vrši v drugi polovici meseca novembra v Zagrebu.

V pripravljalni odbor, ki deluje pod predsedstvom gospoda Korsike, so bili voljeni še sledeči gg.: Pavel Šimenc, Keše in Ferant iz Ljubljane, Čardašić, Jurković in Wilhelm iz Zagreba in Džamonja iz Maribora.

Resolucije,

sprejete na I. kongresu jugoslovanskih trgovskih vrtnarjev v Ljubljani dne 1. septembra 1923.

I.

1.) Soglasno se sklene, da se ustanovi «Savez trgovskih vrtnarjev za Jugoslavijo», ki ima nalogo, čuvati interese trgovskih vrtnarjev v polnem obsegu.

2.) Izbrati se mora takoj pripravljalni odbor, ki ima nalogo, sestaviti v roku treh mesecev savezna pravila in jih predložiti v tem roku prvi redni savezni skupščini v odobrenje.

II.

Zahtevamo, da se obrt trgovskih vrtnarjev uvrsti med rokodelske obrte. Zato naj se zadeva reši z naredbo ministrstva za trgovino in industrijo.

III.

1.) V zavesti, da sta bodočnost in procvit vrtnarskega obrta odvisna od sistematičnega dela in nepretrganega izkoriščanja zadobljenih izkušenj, poudarjajo združeni poklicni vrtnarji, da je za napredek umetnega vrtnarstva neobhodno potrebna poglobitev strokovnega znanja vsakega posameznika in strokovna vzgoja vrtnarskega naraščaja.

2.) Konstatiramo in obžalujemo, da vlada še do danes ni storila ničesar, da bi se ustanovile strokovne vrtnarske šole in vsled tega ni imela nikakega zmisla za povzdigo vrtnarske naobrazbe.

3.) Zahtevamo, da vlada čimprej ustanovi vrtnarsko šolo in nemudoma pristopi k otvoritvi iste, in sicer v obliki internata, kjer naj se učenci s teoretičnim učenjem in praktičnim delom dvignejo na ono višino strokovnega znanja, ki bo zajamčila trden razvoj in napredek vrtnarskega obrta.

Razno.

Obrtni koledar 1924. Kakor vsako leto, izide tudi letos Obrtni koledar, ki se je vsled svoje bogate vsebine med obrtniki zelo priljubil. Koledar se razpošlje že v prvem tednu meseca decembra in bo stal 10 Din. Kdor ga ne naroči potom svoje zadruge, naj ga naroči sam pri «Zvezi obrtnih zadrug» v Ljubljani. Pozivamo zadruge, kakor tudi posameznike, da koledar naročijo čimprej, ker bodo pri razpošiljanju prišli v poštev v prvi vrsti oni, ki predhodno naroče, in bi drugim zbog omejenega števila izvodov eventualno ne mogli doposlati koledarja. Obrtni koledar naj bo legitimacija, ki jo mora nositi vsak obrtnik v žepu, zato naj skrbijo zadruge, da bo imel vsak obrtnik Obrtni koledar in se naj zato zglase pravočasno.

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev za Slovenijo v Ljubljani je poslalo ministrstvu trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, prošnjo z naslednjo vsebino: «Po sedanjih odredbah se vrši punciranje zlatnine, srebrnine itd. za ljubljanske trgovce in obrtnike v Celju in ne tudi v Ljubljani. Punciranje v Celju povzroča našim obrtnikom veliko škodo in zamudo časa, ker se zavlačuje odprava pošiljk in ker se odpošiljajo odprte pošiljatve, ki lahko povzročijo občutne izgube blaga in druge neprijetnosti. Z ozirom na to in ker šteje zadruga v Ljubljani in na ozemlju bivše Kranjske okoli 70 članov, dalje z ozirom na to, da se nahaja urad za punciranje itak v Ljubljani, prosi podpisna zadruga ministrstvo trgovine in industrije, da blagovoli odrediti, oziroma vplivati na merodajnem mestu, da se uvede za trgovce, kateri dobivajo blago iz inozemstva in ki je podvrženo žigosanju, punciranje tudi v Ljubljani.» — To prošnjo sta izročila osebno gg. načelnik in podnačelnik zadruga g. šefu gori omenjenega oddelka, ki jima je obljubil najizdatnejšo pomoč za uresničenje te zadeve. Dalje se je obrnila zadruga tudi na mestno elektrarno v Ljubljani s prošnjo, da dovoli, oziroma pripusti, da bi smeli naši obrtniki, ki imajo trgovine, imeti v krajših jesenskih in zimskih dneh vsaj po eno žarnico v svoji izložbi. To prošnjo je zadruga utemeljila s tem, da trpe naši člani vsled temnih izložb občutno škodo pri trgovini in da tudi iz varnostnih ozirov dosedanji običaji niso priporočljivi, ker so dandanes vlomij, pri zlatarjih in urarjih na dnevnem redu.

Poučna in strokovna predavanja za samostojne obrtnike, rokodelske pomočnike in vajence bo priredila tekom zimskih mesecev «Deželna zveza obrtnih zadrug» v Ljubljani. Prvo predavanje se bo vršilo v četrtek dne 18. oktobra t. l. ob pol osmih zvečer v vrtnem salonu restavracije pri «Levu», Gosposvetska cesta, v Ljubljani. Nadaljnja predavanja se bodo vršila vsak prvi in tretji četrtek v mesecih od novembra do marca. «Deželna zveza obrtnih zadrug» je poskrbela, da bodo predavanja zanimiva. Na željo obrtnikov, oziroma obrtnih zadrug in društev, se bodo predavanja vršila tudi po deželi. Vsa obrtniška društva in zadruge, ki hočejo prirediti v svojem kraju predavanje, naj čimprej sporoče «Deželni zvezi obrtnih zadrug» v Ljubljani, kdaj nameravajo prirediti predavanje in o kakšni snovi naj bi se predavalo. Na deželi bi se mogla vršiti predavanja le ob nedeljah dopoldne ali pa popoldne. Če le mogoče, naj preskrbe zadruge ali društva prostore za predavanje v šoli ali v kaki telovadnici. Vsi obrtniki potrebujejo danes pouka o davkih, zakonih, ki se tičejo obrtništvu, o zadrugah in obrtniških organizacijah itd., zato pozivlja Zveza vse obrtnike, da se predavanj v čim največjem številu udeležujejo.

Seja načelstva «Deželne zveze obrtnih zadrug» dne 24. septembra 1923. Gospodom dr. Plessu, Rebeku, Oblaku, Zdravcu in Ravnikarju se je izrekla zahvala za trud, da je obrtniški shod dne 8. septembra t. l. tako lepo uspel. — Glede zavarovanja obrtnikov se je sklenilo, da se objavi referat g. Ravnikarja na obrtniškem shodu dne 8. septembra 1923. v «Obrtnem Vestniku» ter da se poveri strokovnjaku, da izdela tozadeven pravilnik. Zadruge se bodo potem izrekle za ali proti zavarovanju obrtnikov. — V zimskih mesecih bo priredila «Deželna zveza obrtnih zadrug» v Ljubljani in po deželi poučna in strokovna predavanja. G. načelniku se je naročilo, da naj vse potrebno ukrene. — Na predlog g. dr. Plessa se je nadalje sklenilo, da se pošlje finančni delegaciji spomenica radi pretirano visokih taks, katere določuje Zakon o izmenama i dopunama k zakonima o taksama i pristojbama». — Sklepalo se je tudi o nekaterih notranjeupravnih zadevah.

Redni občni zbor kovinske zadruga v Ljubljani. V nedeljo 7. t. m. se je vršil ob dobri udeležbi redni občni zbor kovinske zadruga v Ljubljani. Razpravljalo se je poleg poročil funkcionarjev tudi o otvoritvi obrtnonadaljevalne šole v Ljubljani. Glede plačevanja šolnine 175 Din za vajenca so bili zborovalci različnega mnenja, čuli pa so se tudi protesti, da vlada za obrtno šolstvo noče prispevati. Na občnem zboru se je sprejela tudi izprememba združnih pravil. Območje zadruga bo odslej Ljubljana in ljubljanska okolica, zadruga pa naj dá tudi inicijativo za ustanovitev drugih zadrug po deželi. Obrtniki kovinskega obrta v ljubljanski oblasti naj se združijo v zadruga po okrajnih glavarstvih, vse te zadruga pa naj se potem združijo v Zvezo zadrug kovinskega obrta v ljubljanski oblasti. — Učna doba se je določila za vse v kovinski zadrugi včlanjene obrte na tri leta, za fino mehaniko in izdelovanje kirurških instrumentov pa štiri leta. Vsak član, ki pristopi k zadrugi, plača vpisnino 250 Din, če je obrtnik v Ljubljani, za deželo pa 125 Din. — Za «Deželno zvezo obrtnih zadrug» v Ljubljani se je določila doklada 10 Din na leto, za zadruga pa 5 Din mesečno. — Zadruga kovinskih obrtov praznuje letos svojo 30letnico. Na predlog načelnika «Deželne zveze obrtnih zadrug» g. Franchettija se bo 30letnica proslavila s prireditvijo prijateljskega sestanka.

Neupravičeno izvrševanje obrtniških del. Mestni magistrat ljubljanski, ki je preosnoval gasilstvo v poklicno gasilstvo, je sprejel za poklicne gasilce le profesionaliste, kakor: zidarje, tesarje, mizarje, ključavničarje itd. To poklicno gasilstvo izvršuje za mestni magistrat vsa obrtniška dela, dasi na podlagi § 14. obrtnega reda za to ni upravičeno. Obrtniki, ki morajo za izvrševanje svojega obrta plačevati visoke davke, so s takim nepravilnim postopanjem mestnega magistrata znatno oškodovani; čudimo pa se tudi, da mestni magistrat odjeda delo svojim občanom obrtnikom z institucijo, ki je namenjena popolnoma v druge svrhe. Nas popolnoma nič ne briga, kakšni motivi so mestni magistrat gnali do tega, da uporablja poklicno gasilstvo za obrtniška dela; zahtevamo le, da uvaža določila obrtnega reda. «Deželna zveza obrtnih zadrug» bo podvzela korake, da bo tudi mestni magistrat — kot obrtna instanca — za vse enako uvaževal obrtne predpise.

Kredit za obrtno šolstvo. Minister trgovine in industrije je zahteval od finančnega ministra kredit en milijon dinarjev v svrhu osnovanja novih in razširjenja že obstoječih obrtnih šol. — S to vsoto se najbrž ne bo zgradila niti ena nova obrtna šola, koliko se jih bo s tem razširilo, je pa tudi vprašanje. Le malo manj za nepotrebne izdatke, pa malo več za povzdigo obrta in naraščaja!

Himen. Dne 27. m. m. je praznoval središki občespoštovani gostilničar in posestnik g. Franc Horvat 70letnico svojega rojstva. Vrlemu in delavnemu možu, ki je skozi tri desetletja načeloval središki požarni brambi ter bil skozi celo vrsto let vzoren predsednik Središke kolektivne obrtne zadruga ter marljiv član občinskega odbora, iz srca čestitamo ter kličemo: Še na mnoga srečna leta!

Zastopanje po advokatih pred obrtnim sodiščem, ki je po prejšnjih avstrijskih, pri nas še veljavnih zakonih, izključeno, je že uvedeno v Avstriji. Pravkar se potegujejo za to pravico tudi češki odvetniki. Upajmo, da ta nepotrebna ovira odpade tudi pri naših obrtnih sodiščih.

Reorganizacija finančne uprave v Sloveniji. Ministrstvo financ je uknilo pri finančni delegaciji oddelka za takse in trošarino in pristojbinska oddelka pri finančnih ravnateljstvih v Ljubljani in v Mariboru. Trošarinski posli preidejo v celoti na finančni ravnateljstvi v Ljubljani in v Mariboru, pristojbinski posli pa na davčne urade. Za naše interese je osobito občutna ukinitve pristojbinskih oddelkov, ki so odmerjali poleg pristojbinskega namestka pristojbine od vseh kompliciranejših pogodb itd., pri katerih je za pravilno tolmačenje poleg izvestne splošne izobrazbe največkrat potrebno tudi pravniško znanje ali vsaj stalna kontrola pravnika. Priznavamo, da zadene pravilno odmero po daljši praksi tudi rutiniran nepravnik, posebno ako je bil zaposlen v odmerni službi daljšo dobo pod vodstvom pravnika. Vendar pa davčni uradi po veliki večini ne razpolagajo s tako rutiniranimi pristojbinskimi specialisti, da bi se jim moglo z mirno vestjo zaupati odmero vsakega še tako kompliciranega primera. Zato opozarjamo interese, da obračajo v bodoče večjo pozornost odmeram pristojbin, da se obvarujejo škode, ki jih utegne zadeti, ako bi jim ta ali oni davčni urad vsled napačnega tolmačenja predpisov ali pogodb predpisal previsoke pristojbine.

**Obrtniki,
naročajte vsi „Obrtni Vestnik“!**

Državna borza dela. Pri vseh Državnih borzah dela v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu, od 1. oktobra do 6. oktobra t. l., dela 223 moških in 103 ženskih delovnih moči. Posredovanj se je izvršilo 144. Delodajalci so pa iskali 138 moških in 87 ženskih delovnih moči. Promet od 1. januarja do 6. oktobra t. l. izkazuje 37.718 strank, in sicer 17.262 delodajalcev in 20.456 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo 11.251. — **Dela iščejo:** Pri Državni borzi dela v Ljubljani: vrtnarji, kamnoseki, steklarji, kovači, stavbeni in strojni ključavničarji, železostrugarji, kleparji, zlatarji, mehanik, elektromonterji, mizarji, kolarji, žagarji, sedlarji, krojači, čevljarji, knjigovezi, peki, mesarji, zidarji, vodovodni inštalater, tiskarski strojnik, strojniki, kurjači, trgovski sodrudniki, ekonom, ekonomski pomočnik, delovodja špirituoznih izdelkov, predelavec za izdelovanje drož, gradbeni risar, risar narodne ornamentike, poslovodja lesne stroke, kontorist praktikant, trgovski potnik, skladiščniki, nadzorniki delavcev, sollicitator, pisarniške moči, sluge, hišniki, vratarji, čuvaji, vzgojiteljice, trgovske sodrudnice, kontoristinje, restavratorska blagajničarka, natakariče, šivilje, hišnice, delavke, gospodinje, vajenci, vaječke itd. — Pri Državni borzi dela v Mariboru: hlapci, dekle, gospodinje, viničarji, majarji, ekonom, drvarji, rudarji, vrtnar, kamnoseki, orodni kovači, podkovski kovači, stavbeni in strojni ključavničarji, kotlarji, železostrugarji, kleparji, mehaniki, urarji, mizarji, kolarji, usnjár, sedlarji, tapetnik, krojači, šivilje, čevljarji, brivci, mlinarji, peki, slaščičarji, mesarji, natakariji, natakariče, kuharji, hotelske sobarice, slikarji, dimnikar, skladiščniki, strojniki, trgovski sodrudniki, trgovske sodrudnice, kontoristinje, sluge, tovarniški delavci, tovarniške delavke, pomožni delavci, delavke, šofer, kočijaži, hišniki, pisarniške moči, vzgojiteljice, vajenci, vaječke itd. — Pri Državni borzi dela v Ptujju: ekonom, gozdar, viničarji, hlapci, rudarji, lončarji, kovači, ključavničarji, mizarji, kolar, sedlar, čevljarji, krojači, klobučar, knjigovez, mlinar, peki, slaščičarji, mesar, laborant, strojniki, kurjači, vratar, trgovski sodrudnik, skladiščnik, dninar, voznik, paradni kočijaž, pisarniške moči, bolniški strežnik, frizerka, natakariče, prodajalka, sobarica, služkinje, blagajničarke, strojepiske, kontoristinje, vajenci, vaječke itd. — Pri Državni borzi dela v Murski Soboti: sluge, delavci. — **V delo se sprejmejo:** Pri Državni borzi dela v Ljubljani: rudarji, kotlarji, kovinski strugar, strojni ključavničar, elektromonter, pohištvni mizar, mizarji, žagarji (cirkularisti), žagarji za polnojarmenik, žagarji za vodno žago, žagarji (gateristi), žagarji za venecijansko žago, izdelovalci gamaš, čevljarji, čevljarski delovodja, ščetar, klobučar, mlinar, sodavičar, pleškar, zidarji, potnik za kravate, šivilje, postrežnica, služkinje, vajenci itd. — Pri Državni borzi dela v Mariboru: gospodinja, hlapci, dekle, viničarji, majarji, drvarji, rudarji, vrtnarji, kovači za orodje, kovač za nože, podkovski kovač, železostrugarji, sodarji, ključavničarji za tehtnice, mizarji, kolarji, lesni strugar, gaterist, čevljarji, mlinarji, zidarji, slikarji, dimnikarji, strehokrovci, gosposki sluga, vajenci, šivilje za perilo, vzgojiteljice, varuhinje, služkinje, kuharice, sobarice, blagajničarka v točilnico, vaječke za šivanje perila. — Pri Državni borzi dela v Ptujju: pristavi za posestvo, viničarji, hlapci, rudarji, vrtnarji, lončarji, kovači, kolarji, sodarji, pletarji, sedlarji, jermenar, čevljarji, pek, hlapci, kmetske dekle, kuharice, gospodinja, sobarica, služkinje,

vajenci raznih strok itd. — Pri Državni borzi dela v Murski Soboti: krojač, dninarji, služkinje, krojaški vajenec itd.

Zvišanje poštno-paketnih pristojbin. Izza dne 15. oktobra t. l. se poštno pristojbine za pakete v tuzemskem prometu zvišajo nastopno: a) Težna pristojbina: do 3 kg = 8 Din, od 3 do 5 kg = 12 Din, od 5 do 10 kg = 25 Din, od 10 do 15 kg = 40 Din, od 15 do 20 kg = 50 Din; b) za pakete večjega obsega (ločenke) se plačuje **dvojna** težna pristojbina; c) vrednostna pristojbina, dostavnina, obvestnina in druge paketne pristojbine ostanejo neizpremenjene, njene.

Interesente opozarjamo na imenik poštних, telegrafskih in telefonskih uradov v naši državi, ki ga je izdalo ministrstvo pošt in brzojavov in ki je za vsa industrijska, trgovska ter večja obrtna podjetja neobhodno potreben. Imenik se naroča pri ekonomatu poštne direkcije v Ljubljani in stane 10 Din.

Tečaje denarne in blagovne borze dobivajo dnevno: Ljubljana, Dol. Logatec, Kranj, Litija, Novo mesto, Kočevje, Cerknica, Rakek, Kamnik, Zidani most in Krško; nadalje Maribor, Celje, Podčetrtek, Ormož, Pristava, Ptuj, Sv. Jurij ob juž. žel. in Boštanj.

Popravki in dopolnila k seznamu industrijskih in večjih obrtnih podjetij v okraju trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani so ravnokar izšli. Cena seznamu s popravki in dopolnili vred je 15 Din, po pošti 50 para več. Naroča se v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Koliko se plača v letu 1923. v večjih krajih Slovenije od 100 Din najemnine državnega davka in avtonomnih doklad. V Ljubljani se plačuje od 100 Din najemnine davčnemu uradu 48.6 %, v Mariboru 37.72 %, v Celju 84.12 %, v celjski okolici 100.92 %, v Vojniku 82.92 %, v Novem mestu 49.8 %, v Ptujju 100.92 %, v Trbovljah 76.44 %, v Radovljici 74.64 %, v Brežicah 122.52 %, v Ormožu 104.52 %, v Rogatecu 115.32 %, v Slovenski Bistrici 75.12 %. Tako visoko odmero dajatve provzročajo poleg 30 % pribitka k državnemu davku avtonomne doklade, ki presegajo v nekaterih občinah šestkratno izmero osnovnega državnega davka, na primer v Brežicah, kjer se pobirajo za okrajni zastop 600 % doklade in za občino 200 % doklade. — Posebe pa plačujejo najemniki v Ljubljani, v Mariboru in Celju ter v celjski okolici samostojne naklade (gostaščino, vodarino in kanalsko pristojbino). Te naklade znažajo v Ljubljani 24 %, v Mariboru 37 %, v Celju 22 % in v celjski okolici 10 % od čiste najemnine.

Poštno-paketni promet v Srbiji. Interesenti v Sloveniji se čim pogosteje pritožujejo, da posamezni poštni uradi na področju beograjske in skopljsanske poštne direkcije ne obveščajo stranke o dospelih poštno-paketnih pošiljatkah, odnosno jim jih ne dostavljajo, marveč jih pustijo kratkoma ložati, ne da bi obvestili niti prejemnika niti odpošiljatelja, ki mora potem plačati za cele tedne, včasih celo za mesece ležnino za nedostavljen paket. Iz nadaljnje korespondence s strankami pa se ugotovi, da bi bile stranke pošiljko rade sprejele, da pa jim ni bila dostavljena, odnosno niso bile o dospetju obveščene. V Sloveniji je veliko trvdik, ki imajo razvito razpošiljalno trgovino, ravno zaradi teh vednih nedostatkov začele so razpošiljalnice likvidirati, kar bo na veliko škodo tudi poštne uprave, ki bo na ta način izgubila znatne dohodke iz poštno-paketnega prometa. V interesu rednega prometa je trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozorila ministrstvo pošte na te nedostatke in prosila, da naroči poštnim uradom na področju omenjenih direkcij, da naj dostavljajo strankam dospele poštno pošiljke pravilno in v predpisanem roku, odnosno naj jih obveščajo po predpisih poštnega pravilnika o njih dospetju, da odpošiljatelji ne bodo plačevali velike ležarine in trpeli škodo vsled vračanja paketov.

Naša trgovinska pogodba s Poljsko. V ministrstvu za trgovino je že dalje časa izgotovljeno in urejeno besedilo trgovinske konvencije med našo in poljsko državo. Našo konvencijo sta izdelala dr. Velizar Janković in dr. Slavko Sečerov z zastopniki posameznih ministrstev, v imenu poljske vlade pa Okeski, poljski poslanik v Beogradu. Namen te konvencije je, da se nepogodbno stanje z uporabo maksimalne tarife na eni kot na drugi strani zamenja s pogodbenim stanjem. S konvencijo se zagotavlja izvoz našega vina, ker po tej konvenciji Poljska ne sme prepovedati uvoza vina. Z druge strani se Poljska zavezuje, da nam dovoli uvoz sladkorja in nafte. Naša država pa ne sme zabranjevati izvoza rud, sirovin, kož itd.

V Splitu je pričel izhajati «Obrtnički Vijesnik», glasilo za promicanje maloga obrta u Dalmaciji. Pozdravljamo ta korak dalmatinskih tovarišev, ki so pokazali s tem krepko voljo, da hočejo svoj obrt dvigniti in usposobiti za napredek.

Pisma za Reko. Ministrstvo za pošto opozarja, naj se vse za Reko namenjene pošiljatve ne naslavljaajo z «Reka», ampak s «Fiume», ker italijanska pošta pisem in drugih pošilk ne dostavlja. Kdor pa piše na Reko v Črni gori, naj dostavi razložno: Črna gora.

Denarni promet z nakaznicami med našo državo in Češkoslovaško. Češkoslovaška vlada skuša uvesti direktni medsebojni denarni promet s poštними nakaznicami med našo državo in Češkoslovaško, kakor je to že uvedeno s Francijo in Avstrijo. Upati je, da bo ta promet v najkrajšem času uveden.

Brezposelnost na Angleškem. V preteklem mesecu je število brezposelnih narastlo za 11.426, tako da znaša skupno število brezposelnih 1.223.300.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. Nemčija: 1 zlata marka = 13 milijonov 600.000 mark; Avstrija: 1 zlata krona = 14.400 papirnatih kron; Češkoslovaška: 1 zlata krona = 6.90 papirnatih kron; Jugoslavija: 1 napoleon = 335 papirnatih dinarjev; Poljska: 1 goldinar = 48.000 poljskih papirnatih mark; Ogrska: 1 zlata krona = 3800 papirnatih kron; Romunija: 1 zlat lev = 43 papirnatih levov; Italija: 1 zlata lira = 4.42 papirnatih lir.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

IVAN ZAKOTNIK

mesni tesarski mojster

Telefon
št. 379.

LJUBLJANA

Telefon
št. 379.

Dunajska cesta 46.

Usakovrstna tesarska dela, moderne lesne stavbe, ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; strapi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Građba lesenih mostov, jezov in mlinov. Parna žaga. — Tovarna furnirja.

FRAN RAVNIKAR

LJUBLJANA

Linhartova ulica št. 25.

Stavbeno in umetno tesarstvo, stavbeno mizarstvo, parna žaga in lesna industrija
Parna in električna gonilna sila.

Telefon št. 415.

Poštni čekovni rač. 11.428.

KOLESA
IN VSE POTREBSČINE
VAM NUDI NAJCENEJE IN NAJBOLJŠE

J. GOREC
LJUBLJANA

PALAČA LJUBLJANSKE KREDITNE
BANKE

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo počenshi s l. novembrom 1922. za pol odstotka višje, torej s

5%

od dne vloge do dne dviga.

JADRANSKA BANKA Beograd.

Dionička glavnica: Din 60,000.000.—

Rezerva: Din 30,000.000.—

PODRUŽNICE:

Bled,	Jesenice,	Prevalje,
Cavtat,	Korčula,	Sarajevo,
Celje,	Kotor,	Split,
Dubrovnik,	Kranj,	Šibenik,
Hercegnovi,	Ljubljana,	Tržič.
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.
	Metkovič,	

— AMERIKANSKI ODIO —

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afiliirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zader,
Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82.
New-York City. **Banko Yugoslavo de Chile,**
Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natalos,
Porvenir.

Strojne tovarne in livarne, d. d.

..... v Ljubljani, Dunajska cesta št. 35

Brzojavi: Stroj

Telefon št. 142 in 230

Stroji za obdelovanje lesa

Turbine

Sesaljke

Transmisije

Armature

Zvonovi

Železolivarna

Kovinska